

Katholieke Illustratie

Abonnementprijs.

Per jaargang 3.60
 Franco per post 4.—
 Men abonneert zich voor een geheel
 jaargang van 52 nummers.

UITGAVE VAN DE MAATSCHAPPIJ
DE KATHOLIEKE ILLUSTRATIE
 's-Hertogenbosch.

INHOUD:

TEKST: Florenstein, in Balgooi, door Gomarius Mes. — Aan den molenvijver. — De Vinkebijter. — De slavenmarkt te Marokko. — In het land der Hunnebedden, door D. A. A. de Neyn van Hoogwerff. — De bliksemjacht en voordeelen daaraan verbonden.
 GRAVURES: Aan den molenvijver. — Vinkebijters. — De slavenmarkt te Marokko — Boom van het hunnebed te Rolde met den daar door omgroeiden steen. — De bliksemjacht en voordeelen daaraan verbonden.

Advertentiën:

Per regel..... 25 Cts.
 Bij abonnement volgens tarief.
 De advertentiën worden geplaatst op den omslag.

DIRECTEUREN:

H. A. BANNING EN J. H. M. CRAMER.

N°. 9.

— 22^e JAARGANG. —

1888/89.

FLORENSTEYN, IN BALGOOI.

DOOR
 GOMARIUS MES.

I.

Daar vaart door heel de wereld
 Een woeste doodsorkaan,
 De scheppingen der menschen
 Verrijzen en vergaan.
 DR. SCHAEPMAN.

Even beneden Grave ligt aan den rechteroever der Maas het kleine, vruchtbare dorp Balgooi, welks weelderige weiden, akkers en boomgaarden grillig door den stroom omslingerd zijn, die de gemeente als 't ware in zijn boch-

tigen dijkarm sierlijk verbergt en haar eertijds goeden teelgrond geschonken heeft. Een grintweg doorsnijdt haar bijna op het midden en wel van het armoedig, vervallen Balgooisch kasteel, grenzend aan de Wychensche buurtschap „Woort”, langs de parochiekerk, door het Balgooisch gehucht „Keenth” tot de uiterwaarden van den Maasdijk. Even de kerk voorbij staan wij stil bij een nieuw, hecht gebouw, eenvoudig opgetrokken in baksteen, nam. de gemeenteschool met onderwijzerswoning en raadhuis. Vlak daartegenover, geen boom of struik verspert hier het vrije gezicht, ligt het eeuwenoude „Florensteyn”, een niet onaardige bouwhoeve, waar wij den goedgunstigen lezer verzoeken een oogenblik gebruik te maken van de welbekende Balgooische gastvrijheid. Niet zoozeer om de geschiedenis te vernemen der meermalen verbouwde huizing, wier stichting

en achteruitgang geene oorkonden meer vermelden, dan wel te luisteren naar hetgeen de mond des volks u mededeelt, naar de sage

».....'t lieflijkst kind der Poëzij,
 »Bij 't smeltend avonduur aan 't purprend west geboren,
 »Omfladderd van een Geestenrij,
 »En in heur bloemenwieg omreid van Elfenchoren.”

naar de sage, die nog bij enkele ouden van dagen, gehecht aan overlevering en goede zeden, voortleef en 's winters gedurende de eeuwenlange avonden bij een koesterend kachel- of haardvuur verhaald wordt. De vrees, het medegedeelde verloren te zien gaan in den stroom, die naar de zee der vergetelheid voert, deed ons besluiten het hier onopgesmukt weer te geven, den lezer beleefd verzoekend het „voort te zeggen” ter opwekking van andere sagen uit het heerlijke land van Maas-en-Waal, het

AAN DEN MOLENVIJVER, NAAR DE SCHILDERIJ VAN H. POHLE.

oudst bewoonde gewest van het sagenrijke Nederland.

II.

Antonie van Florensteyn tot de Wegelaar was de laatste mannelijke afstammeling van een

machtig en voormaals rijk riddergeslacht, dat voortdurend de huizinge Florensteyn bewoonde en op de Wegelaar een jachtslot bezat, later tot ridderhofstede of havezathe verbouwd. Zijn moedige, doch ongelukkige vader had in langdurigen twist geleefd met zijn gebuur, den woesten en krijgszuchtigen heer van Batenburg, die geheel

Boven-Maaswaal door zijn geweld schrik aanjaagde en van elke kleine gebeurtenis partij trok om twist te stoken tusschen de geestelijkheid en den adel, om ten nadeele van zijne standgenooten zijne goederen, zijn gezag en zijn aanzien te vermeederen. Hoewel persoonlijke moed en groote lichaamskracht in het

voordeel van Antonie's vader waren geweest, op den duur bleken zij niet bestand te zijn tegen de listen en sluwe streken van den tegenstander. Integendeel, het eene jaar ontviel aan den ouden Florensteyn een goede vriend, dan vernielde een onbekende rooverstroep zijne bosschen, elders werd er vee en schapen geroofd. Het gevolg bleef niet achterwege: het rijke en fraaie goed „de Wegelaar” kwam door ongehooften woeker in handen van den Batenburger, die langzaam en voorzichtig de roofklauwen uitstak naar het hart der Florensteynsche bezittingen: het oud-vaderlijke en sterke kasteel. Bij 's ridders dood bleef niets overig dan het evengoemde slot met ettelijke omliggende akkers en weiden; het bezwaarde erfgoed kwam aan drie kinderen: Antonie, een twintigjarige zoon, Alberta in den ouderdom van vijftien jaren en de teere jongste spruit Aleide, die nog geen tien lente's telde.

De achteruitgang en de zware schuldenlast van het eens zoo vrije, aanzienlijke goed der voorvaders maakten een diepen indruk op het jeugdig gemoed van den vluggen en wel ontwikkelde jonker Antonie. Hij voelde de leegte in zijn hart en de volle betekenis van het derven eener geliefde moeder of eens verstandigen vaders, en zijne zusterkens beschouwend, wier eenige beschermer hij voortaan moest wezen, voelde de twintigjarige het heldenbloed naar boven bruisen. Rijk en machtig te wezen om zich op den ervijand, den verderver van zijn geslacht, te wreken en wel bloedig te wreken, ziedaar een gedachte, die dag aan dag gekoesterd, hare diepe wortels schoot en tot het plan van een gansch menschenleven ontwikkelde. Hoe dit geschieden zou, wist Antonie zelf niet te bepalen, in elk geval stelde hij onverbiddelijk als den geringsten eisch: al de goederen terug te hebben die zijn vader en moeder in recht en billijkheid bezeten hadden. Als een arme jonker van Florensteyn was het hem thans onmogelijk iets uit te richten tegen den Batenburger, die bij de minste vijandelijke beweging van zulken overmoed in staat was, wellicht op den loer lag, hem voorgoed den kop in te drukken. Op de hulp van zijne ooms, heer Floris van Winssen en den kanunnik Jacobus van het kapittel te Xanten, viel niet te rekenen; zij hadden leergeld en zeer veel leergeld gegeven tijdens de zorgvolle dagen zijns dapperen en ondervindingrijken vaders. Na een lang en rijp beraad voor zich zelf en met goedvinden van den eerstgenoemden bloedverwant, zou hij op avontuur gaan en wel naar het rijke en machtige Vlaanderen en dienst nemen bij den toenmaligen graaf Boudewijn VIII.

Het overlegde moest spoedig uitgevoerd. Zijn oudste zuster Alberta werd door bemiddeling van bloedverwanten naar het klooster Bedbur bij Kleef gezonden, de jongste trok naar tante te Winssen. Het onbewoonde slot stelde Antonie onder hoede van zijn oom, die een door en door vertrouwd bewoner uit den omtrek last gaf een nauwlettend oog in 't zeil te houden.

De twintigjarige jonker trok de wijde wereld in, vol hoop talrijke lauweren te plukken en meerder schatten te zamelen tot latere uitvoering zijner voortdurend broeiende plannen.

Of zijn helder hoofd, zijn rappe hand, zijn kranige figuur, zijn geheimzinnig en dringend streven of liever zijn blakende hartstocht door het zonnetje van geluk beschenen werden?

III.

Antonie van Florensteyn tot de Wegelaar was naar het lichaam een edelman van echten stempel. Het martiale voorkomen zette aanmerkelijk gewicht bij het forsche zijn leeftijd reeds eigen. Het traai besneden gelaat, door schitterend blauwe oogen zorgvuldig bewaakt, toonde geen enkelen rimpel of plooi, wel een fiere mannelijkheid, die in het vervolg zijns levens voor niets zou terugdeinzen.

Zoodra hij de grenzen van zijn geliefd geboorteland achter den rug had, nam de ruiter zich voor zijner omgeving zooveel mogelijk onbekend te blijven en geen sterveling mede

te deelen, van waar hij kwam en wat hij als zijn levenstaak beschouwde. De geheele uitrusting van ruiter en paard was zwart, en hij droeg als onderscheidend kenteeken op kleeding en schild een gouden leeuw met stralende ster. Overal waar hij verscheen, noemde men hem den zwarten ridder, die wist te strijden als een leeuw, bij de stoutste en meestgewaagde ondernemingen in het eerste gelid stond, en in oogenblikken van nederlaag of tegenspoed zich gedroeg, alsof hem de zegepraal te gemoet trad. Antonie bleef bij belooning even koel, als bij de gevoeligste achteruitzetting; schild en zwaard werden hem wel aan splinters en gruzels geslagen, ontnomen nooit. Het vertrouwen in zijn kalmte en beradenheid, de gewisheid van den uitslag zelfs bij de gevaarlijkste zendingen, verwierf hem groote eere en hoogachting bij den vorst van Vlaanderen, die hem als hoofd van een vendel ruiters aanstelde, toen hij in 1196 naar Frankrijk toog om zijn graafschap bij koning Filips Augustus te verheffen.

Na zijn terugkeer ontwikkelden bij Antonie meer dan ooit zijn ridderlijke moed en nimmer wijkende koenheid. Zijne lauweren op het veld der eere won hij tegen de Fransen bij de belegering der steden Peronne, Raye, St. Omer en Aire en keerde in 1197 zegevierend en volprezen naar Vlaanderen terug. Hoe ook door schoonheid of beloften voor een gelukkige toekomst aangelokt, nimmer verloor onze Gelderschman het groote doel zijns levens uit het oog; de tuchtiging des ervijands van zijn geslacht was met te scherpe stift in zijn wel jeugdig doch sterk gemoed gegriffeld. Nimmer droeg zijn kleed of helm eenig kenteeken van weelde of pracht. Elk geschenk werd zorgvuldig geborgen: de kostelijke ringen en zwaarden, rijk met edelgesteenten getooid van beloonende grooten of sneuvelende bewonderaars van zijn goedheid en zijn kracht, de zware gouden ketenen, sporen of schenkkannen na overwinning op overwinning in tornooien uit de handen van vorstelijke schoonen, hetzij burchteigenaresen of huwbare, schatrijke jonkvrouwen, ontvangen, dienden niet tot streeling zijner eer of pronkzucht, integendeel, de kalmte verried geen uitgelaten vreugde; alleen speelde bij de ontvangst des geschenks een zedige glimlach om dien vaak gesloten mond, wat anderen als dank beteekenden voor de prinselijke belooning, en hij zelf achtte zich gelukkig een schrede nader tot de strafplaats van den Batenburger. Of het gemoed van Antonie leed onder die alles beheerschende gedachte? Voor zijne vrienden bleef hij de hartelijkste medestrijder, voor zijne minderen de vader van allen, in eigen boezem voelde hij den knagenden worm nog niet, daarvoor leefde de jonkman te veel in de wieling en woeling van het militaire leven diens tijds. De even zichtbare plooiën op het voorhoofd, de zachten dieper groevende rimpel om den mond, verrieden zij niet den tocht, die de rijkste levenssappen zou doen opdrogen?

Rijkdom, aanzien, gezondheid, alles offerde Florensteyn op het altaar van den god der wrake, die slechts misleiding, misdaad en ontuchtering in rampzaligheid als wedergave kan bieden. Alhoewel zijn hand zich nooit ofte nimmer naar oneerlijk verkregen goederen of oorlogsbuit uitstak, toch waren in korten tijd zijne rijkdommen zoo aangegroeid, dat het hem mogelijk ware geweest het graafschap Zutphen en de Latwer aan te koopen.

Daar viel echter op het onverwachts een gebeurtenis voor, die aan zijn leven in Vlaanderen spoedig een andere richting gaf.

Den 15 April 1205 overleed graaf Boudewijn onder de muren van de stad Adrianopol, en werd in Vlaanderen opgevolgd door zijn veertienjarige dochter Johanna, onder voorgedij van haar oom Filips, markgraaf van Namen. Deze, een verrader gelijk later met de ontvoering der beide gravendochters duidelijk bleek, kon den fiere Gelderschen edelman niet dulden, wiens martiaal voorkomen hem, den verwijfden vorstentelg en lakei van den Françoos, slechts vrees aanjoeg, niet weinig vermeerderd na een gevoelige afstraffing bij een tornooi, eenige

maanden te voren in de stad Mechelen gehouden.

De „zwarte ridder” nam afscheid van het rijke Vlaanderen, voerde zijne schatten huiswaarts en vestigde zich onmiddellijk op den voorvaderlijken burcht Florensteyn.

IV.

De aankomst van den gevierden krijgsheld op het kasteel zijner vaders, na een bijna tienjarig verblijf buitenslands, was niet van de aangenaamste: poorten en deuren kraakten van roest in hunne hengsels, het gras groeide in straten en wandelpaden, in de anders zoo gezellige huiskamer klom nu de menschelijke stem als in een grafkelder, geen enkel verheugd gelaat eener bloedverwante riep hem het welkom toe. De schemering viel in, toen Antonie zijn ros op het slotplein vastbond en met behulp van den vroegeren bediende, een baas uit den omtrek, deuren en vensters openstiet. Een flauw licht viel op het fraaie behangsel, waarin bedreven vingers de portretten hadden geborduurd van gewapende mannen en biddende vrouwen. Voor een dezer bleef Antonie staan en sprak met het zwaard in de hand opgeheven: „Vader, hier is uw zoon teruggekeerd. Jaren heb ik geleden en gestreden om u te kunnen wreken. Thans nadert het uur, waarop ik uw vijand en den mijne met uw heldenzwaard den trotschen kop zal splijten. Sterven moet hij, of ik zal omkomen onder de muren van Batenburg!” Was 't niet, of de schim des vaders hem tegenlachte?

Rumoer wekte hem uit zijne overpeinzingen. Van alle zijden kwam het opgeschrikte landvolk toegestroomd: grijzen, mannen, vrouwen met kinderen kwamen hun rechtmatigen heer begroeten en brachten gevogelte, eetwaren en dranken als de cijnspenning hunner huldebetoening en gehechtheid aan de goede heeren van Florensteyn en Wegelaar. De ridder, vermoeid en werkelijk door dit eenvoudig tooneel dier goede menschen aangedaan, beloofde later een groot dorpsfeest te geven, zoodra het kasteel in bewoonbaren staat was en zijne zusters waren weergekeerd.

's Anderendaags sloeg men de handen aan het werk tot herstelling en verfraaiing, boden trokken naar Winssen en Bedbur tot zijne zusters, om haar uit te noodigen het huiselijk verblijf met hem op Florensteyn te komen deelen. Alberta schreef terug, dat zij te Bedbur de kloostergeloften had afgelegd, den Heer en Zaligmaker wilde dienen en steeds bidden, opdat het hem in deze wereld mocht gelukken rustig het vaderlijk erf te bewonen. Aleide pakte spoedig kist en koffer en vloog na korte dagen den reuzigen broeder om den hals. Florensteyn herleefde en kreeg het aanzien van een bloeiende rozengarde, waarin zorgzame handen alle onkruid weren en geen plekje vergeten om er een nieuwe geurplant een plaats te schenken. De jeugdige bezitter sloot weldra vriendschap met de burchtheeren van Waesik, Wychen, Heumen, Hernen en Overasselt en verkreeg het voorrecht naar genoegen vrij en ongehinderd in hunne uitgestrekte bosschen te mogen jagen. Dat zijn vaste en rappe hand menig stuk wild neervelde, is licht begrijpelijk, doch dit strekte meer tot genoegen van hem zelf dan tot vreugde zijner zuster Aleide, die nu gansche dagen eenzaam door de nauwe vensters zat te turen. Zoodra Antonie de uitwerking dier onaangename eenzaamheid bespeurde, besloot hij haar een gezellin te geven, die hij vond in een ouderloos meisje, dat te Bedbur door gegoede familie een haren stand waardige opvoeding had ontvangen, en door de moeder overste dier inrichting sterk werd aanbevolen. Johanna, dochter des heeren van Zon van Gelicum, werd de vriendin van Aleide.

De aangekomen jonkvrouw kon nergens hartelijker ontvangst bereid vinden dan op Florensteyn. Haar vroolijkheid des gemoeds, vaak tot dartelheid overslaande, bekende geen genegenheid te gevoelen voor de stilzwijgendheid en afgemeten leefregels van het klooster. Menigwerf verklaarde zij in haar uitgelatenheid

liever een dagloonershut te willen bewonen dan abdisse te zijn van honderd Bedbur's. Behalve vaardigheid en geestigheid, in elk gesprek over welke stof ook haar als aangeboren, muntte zij uit door bevallige sierlijkheid in kleding, waardoor heur blonde haren en groote blauwe kijkers nog te meer uitkwamen, alhoewel zij niet tot de schoonheden van den eersten rang kon gerekend worden, gelijk men dat noemt.

Beide jonkvrouwen, Aleide en Johanna, maakten het zich van den beginne af zoo aangenaam mogelijk op den Balgooischen burcht. Na korten tijd waren zij zoo innig aan elkaar gehecht, als twee menschenzielen een verbond kunnen sluiten en geleken volkomen de twee oud-testamentische vrouwen Noëmi en Ruth, met dit onderscheid, dat haar leeftijd geen twee jaren uit elkaar liep.

Langduriger dan gewoonlijk vertoefde nu Antonie buiten de gezellige woning. Niemand wist te zeggen, waarmede hij eigenlijk zijn tijd doorbracht; daarover zweeg de ridder zelf als het graf. Ook zijn gelaat kreeg, voor het nauwlettend vrouwenoog niet te verbergen, langzamerhand een andere kleur en strakker voorkomen: men zou gezegd hebben, dat telken dage een scherpe stift de voren op hoofd en wang opnieuw uitgroef. Wanneer hij in den ouden zetel zat en naar het knapperend, knetterend vuur scheen te turen, dan geleek hij een steenen beeld: zijne anders zoo glanzende, vriendelijke oogen stonden dof en levenloos, zijn mond, die zoo boeiend de tochten in Vlaanderen en Frankrijk kon verhalen, sloot zich zoo vast, alsof hij voor het vervolg gesloten moest blijven. Het was voor de scherpzichtige Johanna duidelijk te bespeuren, dat in zijn binnenste iets omging, hetgeen het daglicht niet kon verdragen, dat er een tocht woei, die den blos der gezondheid langzaam en gewis verschroei, of een strijd werd gestreden, die geen oplossing in het verschieft gaf.

Of het vermoeden der zuster gegrond was, aldus redeneerend: Antonie voelde voor jonkvrouw Johanna een groote genegenheid ontstaan, die hij met geweld wilde onderdrukken ten einde zijn teerbemide zuster Aleide niet te verdrieten of te bedroeven? Was haar een te vereeniging der twee wezens, die zij op de wereld liefhad boven alle anderen, minder gewenscht of onaangenaam? Integendeel. Niets streelde haar inwendige vreugde meer dan haar broeder te zien huwen en daardoor het huiselijk geluk der voorvaderlijke huizinge de kroon te zien opzetten. Het goede en vreedzame kind wist niet, dat nog andere tochten dan die der liefde het kleine menschenhart in zulk een beroering kunnen brengen. Op zekeren dag, in het werksalet bijeengezeten, zeide Aleide tot heur vriendinne: „Beste Hanna, hebt gij wel opgemerkt, dat Antonie u tegenwoordig wel hofflijken bewijst, die niet meer binnen de palen der vriendschap grenzen? Zou dat niet de beweegreden zijn van zijn stilte, afgetrokkenheid en dat eeuwig turen in de haardvlammen? Ik offer te Sint Maarten een koppel vette ganzen, als ik binnen drie maanden voor uw verlovingsdag geen nieuwe huive voor u gereed te maken heb. Het doet mij nu reeds van vreugde zingen, als ik aan den dag denk, waarop ik u als bruid mijns broeders voor het altaar zie nederknien. Wat een geluk voor den „zwarten ridder“ uit Vlaanderen zulk een hupsche levensgezellinne zoo zonder strijd te veroveren. Ik wensch u geluk, Johanna! Mijn eerste ave is heden avond voor den heer van Florensteyn tot de Wegelaar en jonkvrouw van Zon van Gellicum!“ voegde zij er ietwat doorslaande aan toe.

Geen tovenaer had zich bekwaam gevoeld een speld in deze vlotweg uitgesproken gedachtenreeks te steken, laat staan de onthutste, volstrekt niet voorbereide vriendin. „Foei, Leide!“ liet zij een weinig ontstemd hooren, „foei, Leide! uw scherts gaat werkelijk te grof worden! Hoe kunt gij zulke gedachten koesteren, daar mij de ridder nooit ofte nimmer enig bewijs van dergelijke genegenheid heeft geschonken. En, — hier werd de toon een weinig scherper, — ik ben hier alleen de

vriendinne van jonkvrouw Aleide!“ Als voorwendsel naar roode zijden draden zoekend, die er stellig niet waren, vond zij aanleiding zich te verwijderen, en in haar eenzaamheid gekomen, voelde de maagd zich de tranen uit de oogen springen.

Johanna weende de eerste maal heurs levens en wist niet waarom.

V.

Eenige weken later was het een sombere avond na een regenachtigen dag. Aleide had bereids heur legerstede gezocht en Johanna bracht haar tijd ijverig om met de vervaardiging van kinderkleedingstukken voor een behoeftig huisgezin uit de buurtschap. Het weer was ongestadig: de winter kampte als in doodenden strijd met den naderenden lentetocht. In woedende rukken foot en gierde de wind over de sterke tinnen des burchts en joeg de windvanen klagend en zuchtend om en rond; elk roestvlekje scheen uitgewischt te moeten worden. Het geleek of de booze luchtgeest op zulke hoogten geen wederstand mocht dulden en alles naar gril en luim omverwerpen en neersmakken moest. De regen kletterde tegen de vensters, verlangend naar binnen te dringen, alwaar een koesterend vuur zijne rookwolkjes naar boven zond en de kilheid van het jaargetijde den breedten schoorsteen injoeg. Eenige kaarsen op een kunstvol gesneden lichtarm aan den muur wierpen haar stralen op het mijmerende gelaat des ridders, alsmede boven het sneleindigende naaldwerk der jonkvrouw.

Na een diepen zucht van den peinzenden man sprak zijn stem:

„Jonkvrouw Johanna, reeds lang heb ik u iets bijzonders willen mededeelen, doch zekere twijfel in mij zelf smoorde elk woord.“

Deze woorden beschouwde het meisje als voorloopers van een nadere verklaring zijns gemoeds, welk punt zijn zuster kort geleden reeds aangeraakt had. Haar hand begon een weinig van streek te raken en was niet meer in staat met zichtbare kalmte de naald te voeren.

„'t Is anders gevaarlijk, heer baron! geheimen aan een vrouw mede te deelen; het zwijgen is immers onze hoofddeugd niet?“

Onmiddellijk liet de heer hierop volgen zonder op deze waarschuwing acht te slaan: „Ik heb besloten u thans het grootste geheim mijns levens mede te deelen, doch verzoek dringend aan geen sterveling ter wereld een woord van het hier besprokene te vertellen, zelfs mijn eigen goede zuster niet. Dergelijke zaken vereischen een sterk gemoed en veroorzaken aan zwakke, kranke zielen slechts onrust. Gij zijt moedig en zoo gij er toe besluiten kunt, zeg ik u alles.“

„Gij laadt echter een zwaren last op mijne zwakke schouders, heer Antonie! Ik ben niets dan een zwakke maagd zonder eenige fortuin. Welke bijzondere redenen kunnen er voor zijn van mij gewichtige diensten te vragen en niet aan uw eigen bloedverwante. Maar, bij de goedheid mijner patronesse, kan ik u van dienst zijn, reken dan vast op mijn geringe hulp, die immer voor uw goedheid gereedstaat.“

„Dan gelieve mij te volgen, jonkvrouw! naar de plaats, waar ik u zal heenleiden. Daar zult gij het geheim vernemen.“

Antonie nam een olielamp van een hoektabel, stak ze aan en wenkte de huisvriendinne hem te volgen naar een der geheime keldergangen van het kasteel. Zij sloegen het pand in, dat naar de burchtkapel voerde. De ridder trad tot achter het tamelijk hooggebouwde eikenhouten altaar, stiet na omwending van een eigenaardigen sleutel op een sterke geheime veer, waarna oogenblikkelijk een valluik opening, dat den toegang verleende tot een donkere, onderaardsche keldertrap. Met de lamp in de eene hand voorlichtend, hielp hij met de andere jonkvrouw Johanna de steenen trap afklimmen en schreed vooruit de lange gang in, alwaar het meisje een huivering over de leden liep en heur hart bijna hoorbaar begon te bonzen. Den kreet „Gerechte hemel, wat

ben ik voor grimassen begonnen!“ onderdrukkend, maakte een akelig, benauwend gevoel zich van haar meester. Het was heur te moede, alsof de bekende satyr met bokspooten haar op den rug sprong, die haar adem beknelde en heur beenen belaadde met loodblokken. Het krassen der gestoorde nachtuilen, het gonzen en zoemen der opgeschrikte vleermuizen, het stormen der elementen en het gekletter des regens maakten den toestand van halfduister in het geheel niet aangenaam.

(Wordt vervolgd.)

AAN DEN MOLENDIJKER.

Een vredig, lieflijk landschap, waarop het oog met welgevallen rust. Zonnig weerspiegelt zich het vriendelijke molenaarshuis in den helderen waterplas, met welig groen en lommerrijke boschjes omzoomd. Gelijk de landelijke woning daar veilig tegen den berg ligt geleund, maakt ze den indruk van een rustig zomerverblijf, stil verscholen in de luwte van het dal, waar de stormen van het gebergte over heenstrijken, zonder een boom te ontwortelen, en waar het gewoel der wijde wereld blijft buitengesloten. En die behaaglijke kalmte, welke de gejaagde stedeling zich ten koste van schatten gelds op zijn deftig buitengoed tevergeefs poogt te verschaffen, is het dagelijksch deel der eenvoudige buitenlieden, die hier onbewust van hetgeen er in de groote wereld buiten hun dal omgaat, hun dagen in bedaarden arbeid en stil genoegen slijten. De visscher, die met het kruisnet zijn geluk in den vijver beproeft heeft en met een ruime vangst huiswaarts keert, voelt zich gelukkiger dan de hartstochtelijke speler, die aan de bank een fortuin heeft gewonnen; en de twee spelende kinderen op den voorgrond denken er niet aan, de netgekleede jongeheeren en jongefrouwen te benijden, die misschien van tijd tot tijd in het gezelschap der toeristen de schoonheden van hun dal komen bewonderen. Hoe brengen zij ons het woord van onzen gemoedelijken Jan Luyken te binnen:

Die de onrust niet in 't hart en heeft,
Leeft salig, als hy buyten leeft.

DE VINKBIJTER.

Ieder, die in den zomer of de lente al eens door het vrije veld heeft gezworven, heeft ongetwijfeld dezen moordenaar onder de vogels of althans een lid van diens talrijke familie opgemerkt. Op het oog zijn het vroolijke, lustige beestjes, die door hun drukke manieren niet weinig tot verlevendiging van bosch en veld bijdragen; maar ongelukkig de arme natuurgenoetjes, die onder hun kluiven komen. Die ondervinden, dat men zoo min in de vogelen- als in de menschenwereld op het uiterlijk kan afgaan, en dat achter het vriendelijkst voorkomen soms een verraderlijk, moorddadig karakter schuilen kan.

De vinkbijters worden in geheel Europa en Noord-Amerika aangetroffen en vooral in Duitschland telt men verschillende soorten van deze „tandsnaveligen,“ aldus genoemd omdat de snavel dezer vogels tegen het uiteinde van de onderkaak aan beide kanten met een tand is gewapend, die hun bij het onbarmhartig beulenwerk, dat zij uitoefenen, van grooten dienst is. De voornaamste diersoorten zijn de blauwe klawier (*lanius excubitor*), de grauwe vinkbijter (*lanius minor*) en de negendoeder (*enneoctonus collurio*). Kleine boschjes, die door akkers en weiden omgeven zijn, hagen en kreupelhout in het veld, tuinen en alleenstaande boomen vormen de schuilplaatsen dezer vogels, die bij voorkeur de hoogste toppen der twijgen uitkiezen om op hun gemak den omtrek voor hun roofzuchtige oogmerken te kunnen overzien. De meeste noordelijke soorten zijn trekvogels, die geregeld tegen het najaar verhuizen en hun reis dan zelfs tot Middel-Afrika uitstrekken.

Slechts een enkele soort in Duitschland blijft daar overwinteren, maar strekt dan zijn rooftochten over een grooter gebied uit dan in den zomer.

De levenswijze en de manieren der vinkebijters, zoo verhaalt de vermaarde dierkundige

Brehm, herinneren evenzeer aan het leven der roofvogels als aan den handel en wandel van vele ravensoorten. Hun naam dragen zij met volle recht, want ondanks hun geringe grootte zijn zij de moedigste, roofzuchtig-

ste en moordlustigste vogels, die wij kennen.

Door bijzondere begaafdheden munten zij niet uit; wél zijn die heel menigvuldig; want zij kunnen eigenlijk van alles wat. Hun vlucht is onbeholpen en onregelmatig en hun gang

VINKEBIJTERS, NAAR DE TEEKENING VAN F. FLINZER.

huppelend; maar dat neemt niet weg, dat zij niet alleen insecten, maar zelfs hogere werveldieren, die veel vlugger zijn dan zij zelf, weten te verschalken en ondanks hun betrekkelijk zwakke wapenen van kant te helpen. Hun ge-

luid is oorspronkelijk eentonig en hun gezang eigenlijk niet noemenswaard; maar dat natuurlijk gebrek weten zij op bewonderenswaardige wijze te verhelpen door, naar het schijnt met de grootste moeite en zorgvuldigheid, de liede-

rer van andere vogels, of althans enkele strophen of tonen daarvan, af te luisteren en die dan, op zonderlinge manier samengevoegd of vermolten, ten beste te geven. Enkele soorten zijn, dank aan deze gewoonte, inderdaad ge-

Robert Woodville. Morocco. July 1887

DE SLAVENMARKT TE MAROKKO, NAAR DE TEEKENING VAN CATON WOODVILLE.

liefkoosde zangvogels, die de vreugde en den trots van sommige liefhebbers uitmaken.

Hoofdzakelijk zijn het insecten, waarop door de vinkebijters jacht gemaakt wordt; hun moordlust stelt zich echter zelden met dezen buit tevreden, maar drijft er hen veeleer toe, ook dieren, die meer mans zijn, aan te vallen. De meeste vinkebijters hebben al het klein gevogelte den oorlog verklaard en worden voor hun omgeving te meer gevaarlijk, wijl de meeste kleine vogels geen kwaad vermoeden tegen hen hebben en hen zelfs met een vertrouwen vereeren, waarvan zij meestal op de schandelijkste wijze misbruik maken.

Rustig zitten zij bij voorbeeld minuten lang tusschen musschen en zangvogeltjes, zingen lustig met hen mee en stellen zich zoo vriendelijk aan, dat de anderen zich volkomen op hun gemak voelen. Plotseling echter vliegen zij op, pakken den eersten den besten, die naast hen zit, onvoorziens beet en maken hem af, trots den geduchtsten roofvogel.

Niet minder wreedaardig is hun gewoonte om den gevangen buit op spitse doornen als te spietsen. Daar, waar een paartje van deze moordenaars huist, zal men zelden tevergeefs naar aldus opgespaarde insecten of kleine vogeltjes omzien; het is of de beulen zich aan het schouwspel hunner slachtoffers te goed doen. Aan deze gruwzame gewoonte danken zij dan ook den naam van negendooders, door het volk juist aan de moordlustigste soort dezer dieren gegeven.

Het nest is gewoonlijk tamelijk kunstig gebouwd, in het dichtste loover of althans tusschen de dichtste takken aangelegd en meestal met groene plantendeelen versterd. Daarin leggen zij van vier tot zes eieren, die door het wijfje alleen worden uitgebroeid, terwijl het mannetje intusschen de taak op zich neemt voor het onderhoud van zijn gaaike te zorgen. De uitgebroeide jongen worden door de beide ouders gevoed, uitstekend verzorgd, in geval van gevaar kloekmoedig verdedigd, ook na het uitvliegen nog een lange poos geleid en onderdicht, en eerst laat in den herfst, ja waarschijnlijk pas in het eerste winterverblijf uit de ouderlijke hoede ontslagen; want, als hij niet gestoord wordt, broeit de vinkebijter maar eenmaal in het jaar.

DE SLAVENMARKT TE MAROKKO.

Op het oogenblik, nu de slavenhandel tot de onderwerpen van den dag behoort, zal ieder er belang in stellen, eens een blik te werpen op een dier markten, waar de ongelukkige negers als lastvee worden te koop geboden. De slavenmarkt van Marokko, ons in dit nummer door den Engelschen teekenaar Caton Woodville naar de natuur afgebeeld, wordt onder de belangrijkste geteld. Het is een plein ter lengte van tachtig en ter breedte van zestig Engelsche ellen, aan alle kanten open en ongeplaveid met uitzondering van een overdekte gang, die er midden over loopt. Deze is met steenen bestraat, terwijl het pannen dak door Moorsche bogen, ook van steen, gedragen wordt. Langs de vier zijden van het plein staan kleine hutten, uit gevlochten met leem bestreken horden bestaande; daarop ligt gewoonlijk Turksche tarwe te drogen, terwijl de zwerfende honden der stad, gebruik makend van het hun toegekende recht om overal door te dringen, in vrijheid over de platte daken rondwandelen. Achter ieder dezer hutten is nog een klein kamertje, waarheen de slaaf of slavin gebracht wordt, voor het geval de kooplustige bezoeker de waar eerst op den keper wenscht te beschouwen.

Bij gelegenheid van ons bezoek, zoo verhaalt de teekenaar zelf, stonden er zestig of zeventig slaven te koop, meest jonge meisjes van twaalf tot zestien jaar, met enkele jonge mannen van achttien of twintig en eenige oudere slaven, koks van beroep of bedreven in het een of ander handwerk. Zij kwamen uit de provinciën van den Evenaar, Dartoer, Bahr-el-Ghazel en zelfs van zoo zuidelijke streken als het meer

Nyassa. Ze hadden fijn besneden gelaatstrekken en dunne lippen en waren van sterk blauwzwarte kleur. De lichttintelingen op hun mat violet-blauw gelaat gaven aan hun huid dien eigenaardigen glans van donkere druiventrossen met den dauw er op. Velen waren afstammelingen van de Tonariks, die indertijd de Barbarische staten overvielen en veroverden. Toen de meisjes ons zagen, brachten zij de hand aan het voorhoofd met een gebaar als een militairen groet. Het was echter geen groet, maar een poging om het „kwade oog” af te wenden, dat de negers in hun bijgeloof aan de Europeanen toeschrijven.

De slavenkoopers, ongeveer een dozijn in getal, stonden niet op een verhevenheid om de slaven een voor een aan den hoogsten bieder toe te wijzen, maar stapten tusschen de menigte rond, door een snoer slaven gevolgd, de voortreffelijkheid van hun menschelijke waar aanprijzende, het hoogste bod opnoemende, nu en dan stilstaande om kooplustigen de gelegenheid te geven, hun waar te bewonderen, en de omstanders aansporend een hooger bod te doen.

Als er een koop gesloten is, betaalt de koper een zekere percentage bijwijze van belasting aan een ambtenaar van den sultan, die de overdracht in zijn boek registreert en er zodoende een wettelijke bekrachtiging aan geeft.

Wanneer de ongelukkige slaven het voorrecht hebben, in het bezit van een rijk Moorsch edelman of koopman over te gaan, dan kunnen zij nog een onbezorgd leven krijgen. In vele gevallen heeft een slaaf te Marokko zoo goed als niets te doen, daar in de deftige huizen de afstammelingen der oude Barbarische stammen worden binnengeropen om het ruwe en vuile werk te verrichten. Een slaaf is niet zelden de vriend en gezelschap van zijn meester; er worden zadelpaarden voor hem gehouden, om zijn meester te kunnen vergezellen; hij kan onafhankelijk eigendom verwerven en in enkele gevallen zijn vrijheid koopen, als hij dit verlangt. Als een slaaf slecht gevoed of mishandeld wordt, kan hij zich bij den Kaid over zijns meesters gedrag beklagen, en den meester kan dan gelast worden, zijn slaaf aan iemand anders over te doen, die beter tot eigenaar geschikt is. Meermalen is het voorgekomen, dat een slaaf, die door zijn meester was vrijgelaten, na de spaarpenningen, die hij in de dienstbaarheid bijeengegaaard had, te hebben verteerd, zich zelve op de slavenmarkt te koop bood, om het geld in lekkernijen en losbandigheid te verkruisen.

De sultan van Marokko, verhaalt de teekenaar verder, heeft een slaaf, zijn opperkok namelijk, die een kunstenaar in zijn vak was en met de olie en drie jaar oude boter, waaraan een Moor zijn hart ophaalt, de fijnste schotels wist te bereiden. Hij kwam tot hooge eer en rijkdom en werd een man van groot gewicht in des sultans huishouding. Het gevolg was dat hij zich begon te verbeelden, dat het Marokkaansche keizerrijk zonder hem niet meer bestaan kon; hij werd dik en vet, terwijl zijn meester zich op het laatst met slordig bereide gerechten moest vergenoegen. De sultan nam hem daarover onder handen, maar de kok kende zijn eigen waarde, en trok er zich weinig van aan, of de sultan al dreigde hem te verkoopen. Toen ten laatste het geduld van den sultan was uitgeput, liet hij zijn kok op de slavenmarkt te koop bieden; maar niemand wilde hem hebben, hij zag er veel te vet en vadsig uit. Dit was een vreeselijke knak voor de ijdelheid van den kok, maar volgens de wet van Marokko had dit het merkwaardig uitwerksel, dat hij op vrije voeten gesteld was, tenzij zijn meester hem terugkocht. Dit deed de sultan, niet geneigd zijn kok te verliezen en hopende, dezen een gevoelige les gegeven te hebben. Of ze geholpen heeft, voegt de verhaler er niet bij.

Evenzoo oefenen soms slavinnen in den harem een machtigen invloed uit en spelen niet zelden den baas over haar meesteres. Maar dat neemt niet weg dat over het algemeen het slavenleven een diep beklagenswaardig lot is, afgezien nog van de ontberingen en mishande-

lingen, die de ongelukkigen te verduren hebben, alvorens zij de slavenmarkt bereiken, en die kardinaal Lavigerie nog onlangs in zulke hartroerende taal heeft geschilderd. De lange tocht van Soedan door de binnenlanden van Afrika is een ware lijdensweg. Zoodra de slavenjagers een voldoende aantal slaven gevangen hebben om een karavaan te vormen, vangt de rampzalige schare haar reize door de wildernis aan. Elke slaaf moet, van halte tot halte, zijn eigen waterkalabas en voorraad van gedroogde dadels dragen en den pijnlijken tocht te voet afleggen. In de wouden en bosschen van den Evenaar worden zij door een soort juk of met touwen aan elkaar gehecht; maar in de zandwoestijnen der Sahara is het niet noodig hen te kluisteren of te binden, want zouden zij pogen te ontsnappen, dan is er geen uitweg dan de wijde zandzee, en daar zij hun drinken eetvoorraad zouden moeten wegwerpen, zou toch de langzame hongerdood slechts het gevolg zijn van hun poging om de vrijheid te herkrijgen.

Op verschillende punten van den weg scheiden zich afzonderlijke deelen der karavaan van het geheel af, om noordwaarts door de woestijn Tripoli, Tunis of Algiers te bereiken, tot de karavaan ten laatste te Tomboktoe aankomt. Van deze groote stapelplaats gaat de reis naar Kaap Juby en van daar naar Marokko is het nog slechts een korte marsch; hier worden de slaven over de verschillende steden verdeeld en bij opbod in het openbaar verkocht. Slechts veertig procent van de lange slavenkaravanen, die uit Darfoer en Soedan naar Marokko komen, bereiken het gebied van den sultan; al de overigen zijn onderweg bezweken als slachtoffers van zon, honger, dorst, slagen en ontberingen van allerlei aard. Zal er aan de gruwelen dier woestijntochten van duizenden mijlen ver een einde komen, — dus gaat de verhaler voort en wij deelen hier met opzet zijn oordeel mee, omdat het de verzekeringen van kardinaal Lavigerie volkomen bevestigt — zal er aan die gruwelen een einde komen, dan moet de stroom in zijn oorsprong worden gekeerd. In Marokko kan niets gedaan worden; maar aan het punt van uitgang dier doodelijke reizen moet de kwaal worden verholpen.

Toen Gordon de provincie Darfoer schoonveegde, zagen de slavenjagers hun bedrijf onmogelijk gemaakt en de tot dusver voordeelige handel werd een gevaarvolle onderneming met twijfelachtig voordeel. Maar toen Engeland Gordon te Khartoem aan zijn lot overliet, gaf het te gelijk ook alle pogingen op om den slavenhandel in Middel-Afrika te bestrijden. Soedan is ver uit de buurt en Afrika nog altijd het „duistere vasteland”; en zoo liet Engeland die karavanen des doods rustig haar vreeselijken tocht voortzetten door de woestijn, zich vergenoegend met zelf een anderen weg te volgen en ter geruststelling van zijn geweten eenige benden de Rode Zee in te jagen.

Hopen wij dat kardinaal Lavigerie door zijn edelmoedig pogen het grootsche werk moge tot stand brengen, waarvan het machtige Engeland en de overige mogendheden zich zoo onverschillig hebben atgemaakt.

In het land der Hunnebedden,

DOOR

D. A. A. DE NEYN VAN HOOGWERFF,

met schetsen van C. RÖNTGEN, JR.

(Slot.)

Toen men nu dij het zoeken de deksteen wegnam en die op een put plaatste, zijn de geesten verlost; zij hebben zich in het vrije verspreid en zijn geheel verdwenen. De stemmen werden ook niet meer gehoord.”

Wij knikken zeer geloovig en willen gaarne nog wat hooren. Hij heeft al dikwijls potjes en ketels gevonden en hij zal ze ons voortaan zenden, ten minste, als wij ze willen koopen. Bij den burgemeester krijgen zij er soms wel

wat voor, maar ze begrijpen en met de hun eigene gevatheid is dat gemakkelijk te verklaren, dat de heeren, die van zoo verre komen, wel wat meer zullen geven, dan de bewoners der plaats, die al de gevonden voorwerpen naar Assen opzenden voor het museum. Reeds drie dagen hebben wij van dat brengen naar Assen gehoord en wij beloven ons zelve een heerlijken middag in dat museum te zullen doorbrengen. Wij kunnen er om twee uur zijn, hebben dan tot zes uur tijd en zullen dus een overzicht van de verzamelde Drentsche anti-queiteiten nemen, beter en gemakkelijker, dan wij dat op ons uitstapje hebben kunnen verkrijgen.

Hoe verder wij gaan, des te sterker brandt de zon. Het land wordt steeds droger, zelfs geen veenwater is meer te zien. Wij gaan ons glossen veroorloven op de woestijn in het kikkerland, wij ledigen de veldflesschen zonder hoop, die weder te kunnen vullen, wij zien verre voor ons boomen en bosschen, lommer en koelte, maar dat alles is nog slechts een vogel in de lucht. Sprak Hildebrand in de Camera van „hoe warm het was en hoe ver” hier zou Buikje zeker geheel gesmolten zijn. Dus beladen met demi-saison en parasol, behangen met reistasch en veldflesch, belast met verzamelde steenen en planten komen wij te Anderen aan.

Een herberg is er niet: men schijnt in dat afgelegen plaatsje nog niet van de jenever „de pest der afschaffers” gehoord te hebben. Maar ook Cambrinus heeft hier geen tempel, God Bacchus geen altaar en wij voor onze dorstige keelen geene lafenis. Het kan toch niet, zoo nog een uur verder naar Rolde te gaan. De gastvrijheid wordt dus ingeroepen en wij kloppen bij een der grootste hoeven aan. Letterlijk kloppen, want daar wij den ingang door den stal niet kunnen vinden, moeten wij deze bij het huis zoeken, doch de deuren zijn hermetisch gesloten. „Wie klopt, zal worden open-gedaan,” is een tekst, die ieder van ons van den kansel heeft hooren verkondigen, en wij geven het dan ook niet op; eindelijk worden wij binnengelaten.

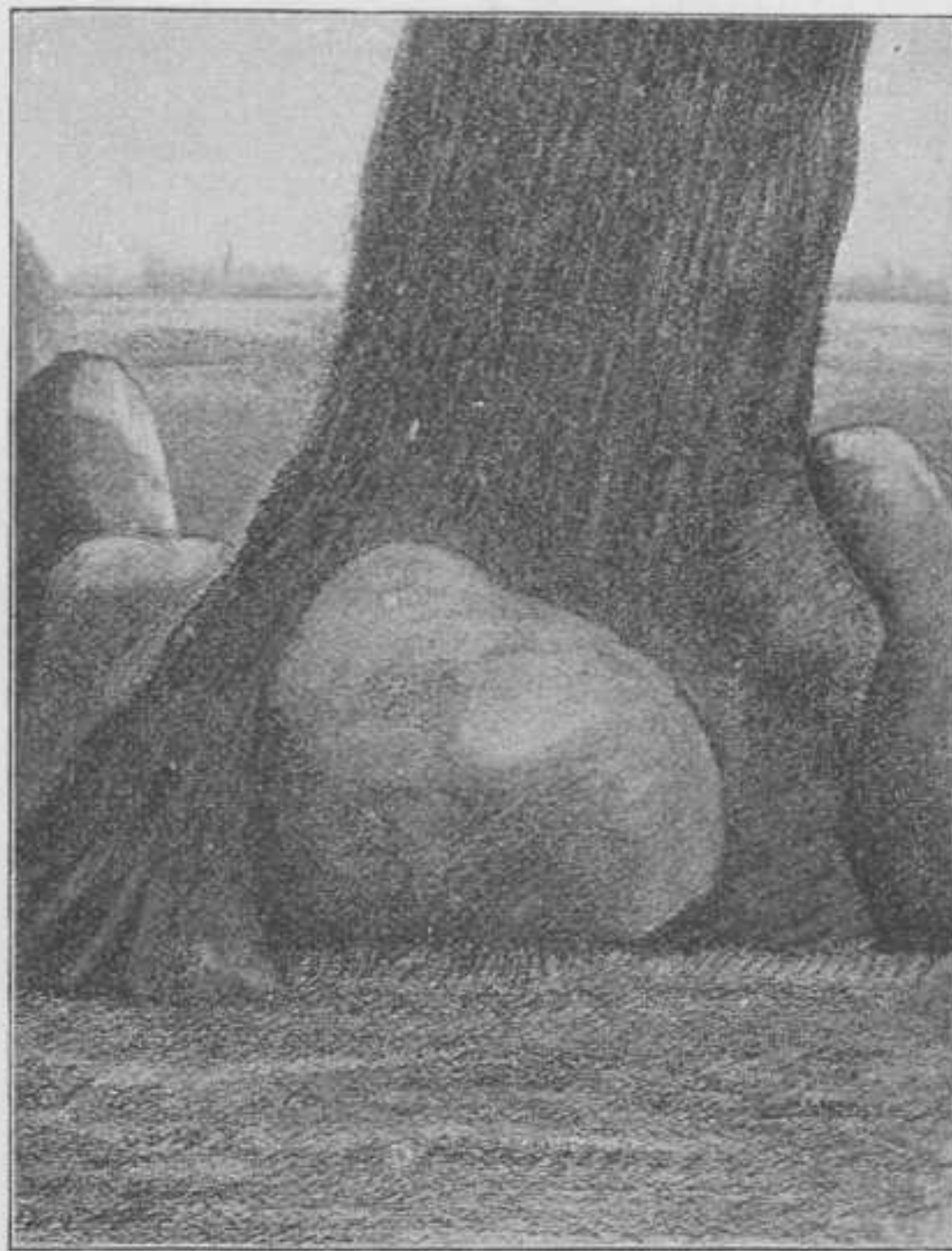
Er wordt ons melk voorgezet en onder den breeden schoorsteen zal men het koffiewater koken. Wij praten over oude meubels, zien eenige beeldhouwde kasten met fraaie stukken porselein en mogen ook een blik slaan in den familie-bijbel, die bijna derde halve eeuw oud is. Na een genoeglijk doorgebracht uurtje, gaan wij door rijk bebouwde akkers en velden naar Rolde.

De temperatuur blijft steeds klimmen en zeer blijde zijn we de hunnebedden te zien, die eenige beschutting tegen de zonnestralen beloven. Een der twee steenmassa's houdt ons lang bezig. Er staat daarbij een boom, die een groot deel van twee steenen in zijn voet omvat houdt. Het feit (op de teekening is de boom van twee zijden te zien) trekt zeer onze aandacht. Een boer zegt ons, dat de steenen vroeger in den grond lagen, toen zij door den boom met de wortels werden ingesloten. Later is het zand meer en meer door regen of wind verdreven en zoo is de tegenwoordige toestand ontstaan. Ook is het best mogelijk, dat juist deze boom als zaadje, tusschen de steenen gevallen zijnde, is opgewassen en zoo de steenen heeft omgroeid. Achter beide stellingen of liever gissingen moeten wij een vraagteeken plaatsen, het verschijnsel is voor ons onverklaarbaar, en wij laten de eindsbeslissing zeer gaarne aan den botanicus over.

Het dorp Rolde kan zich niet beroemen de evenknie der Drentsche dorpen op den Hondsrug te zijn. In de voornaamste herberg van het dorp, een deftig gebouw, dat ook voor gemeentehuis dient, is geen enkele vleeschsoort voor onze verlangende magen te verkrijgen. Of de bewoners van den omtrek den vorigen dag op de jaarmarkt of kermis te veel van dat voedingsmiddel gebruikt hebben, weten wij niet, doch na het nuttigen van eenen soberen maaltijd, gaan wij naar de Ballerkoele. Een timmerman, die ons welwillend den weg wijst, vertelt ons tevens iets over de gebruiken en

gewoonten bij aannemen en opzeggen van dienst, Over huur en loon, dat ook hier zeer laag is; hij verdient boven de kost 40 gulden, en er zijn er, die het met minder moeten doen. Ruim vijf minuten buiten het dorp komen wij aan een boschje. Een wal van drie meters hoogte omringt een vierkant van 32 M. lengte en 28 M. breedte.

Van binnen is de ingesloten ruimte slechts twee M. diep. Terwijl de wal van buiten zeer dicht met houtgewas is begroeid en men langs een voetpad, dat zich om de „koele” of kuil heen slingert, door de struiken de open plaats bereikt, is van binnen het graskleed de eenige versiering. Daar op die helling zaten de wijzen en hoofden, de vorsten en edelen van het volk, met elkander raadplegende; daar in het midden bij den steenhoop stond de spreker, nu eens tot den oorlog, dan tot den vrede vermanende, of wel werden daar de jongelingen, na eenige plechtigheden, tot leden van den stam onder de gewapenden opgenomen. Hier, eenzaam en in volle stilte, waar alleen het geruisch

BOOM VAN HET HUNNEBED TE ROLDE MET DEN DOOR HEM OMGROEIDEN STEEN.

der bladeren wordt gehoord, denken wij ons niet in het middaguur, maar te middernacht, niet onder de felle stralen der zomerzon, maar bij het bleeke licht der midzomers volle maan, niet in 1886, maar ten tijde van Christus geboorte, niet in stilte en eenzaamheid maar te midden eener dichte menschenmassa en onder het klinken der speren en lanssen, en het stooten der zwaarden tegen de schilden. De spreker wendt zich ook tot ons, maar wij verstaan hem niet en helaas geen der geschiedschrijvers heeft ons zijne woorden bewaard, geen enkele zijne raadgevingen tot het nageslacht overgebracht. Wij verlaten de Ballerkoele, nog zeer lang onder den indruk blijvende van de vergadering der Keltische stammen.

Een veeboer uit Rolde houdt ons gezelschap op den weg naar Assen en spreekt over de pogingen der Gedeputeerde Staten van Drente om de heidevelden ten zuiden van Rolde tot het Elbertsveld te ontginnen. Daartoe zijn al de eigenaars van vee aangezegd vóór 1 Mei de stukken land bij hen in gebruik te omheinen of door rasterwerk af te sluiten, opdat de schapen niet voortdurend het opslaande geboomte zouden vernietigen. De meeste der boeren hebben het voorschrift voor kennisgeving aangenomen en er zich niet verder om bekommerd. De stralbeplating, dat het land op kosten der provincie afgeperkt en hun het weiderecht zou ontnomen worden, nam men als een soort van bedreiging op, die niet ernstig gemeend kon zijn.

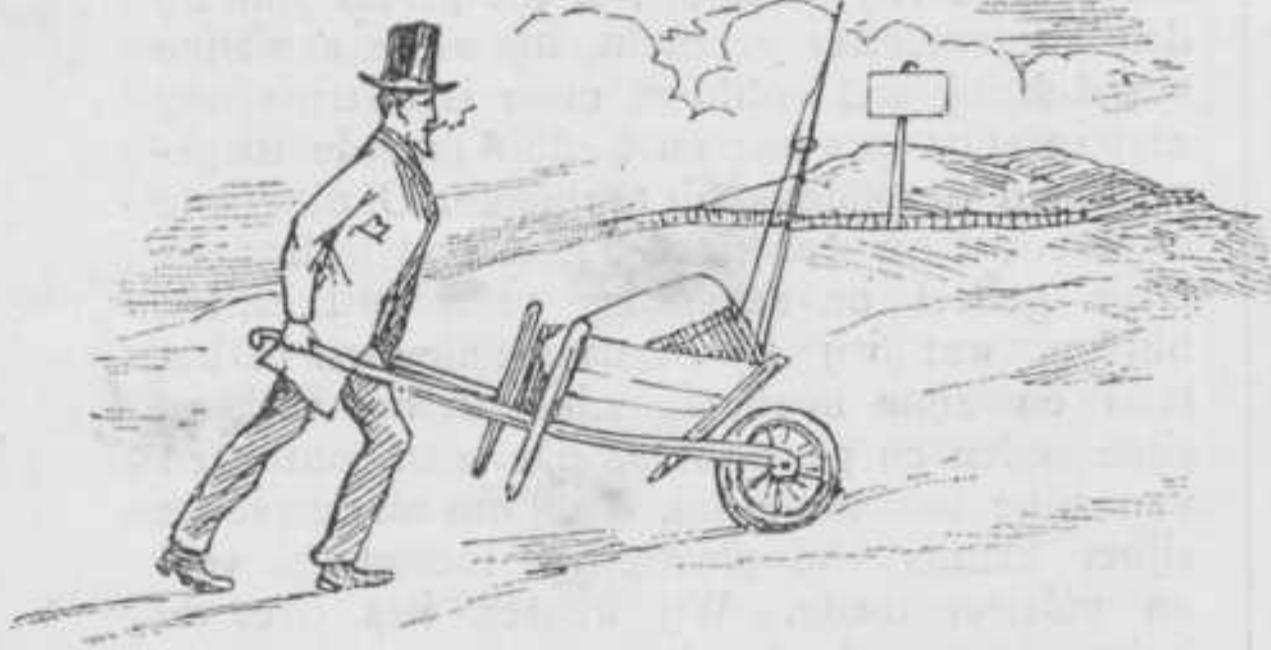
Onze veehandelaar vermoedt in de heeren, gewapend met portefeuille, kijker en meet-instrumenten, personen door Gedeputeerden afgezonden en begint zich al dadelijk te verontschuldigen. Hij heeft uitstel tot primo Juni bij den burgemeester verzocht, hij wilde aan zijne verplichting wel voldoen, maar is daartoe nog niet in staat geweest en besluit met de toegewendheid der heeren in te roepen. Of dit goede voornemen nu wel of niet gemeend is, laat ons bijna geheel onverschillig, maar wij willen blijven, wat wij zijn, belangstellenden in het land en zijne hoedanigheden, in het volk en zijne zeden en gewoonten. De man, ontheven van zijne bekommering, deelt ons uit den schat zijner kennis van plaatselijke toestanden veel en velerlei mede. Wij hooren iets over de buitenplaatsen langs den weg, over personen uit zijne omgeving, van overleveringen in zijne familie, bijzonderheden, die ons wel bezig houden, maar toch weinig belang inboezemen.

Langs een op de meeste plaatsen bij uitstek fraaien straatweg komen wij vóór twee uur te Assen en na ons uit- en inwendig gerestaureerd te hebben, gaan wij naar het provinciaal museum. Men wijst ons een nieuw en fraai gebouw. Eene vrouw brengt ons door een langen gang en over eene plaats naar een portier. Zij heeft inmiddels tijd genoeg om te vertellen, dat men reeds gedurende twee jaar aan het verbouwen is en het museum dien tijd niet opengesteld was. Zij denkt intusschen wel, dat wij een deel, tijdelijk in een koetshuis geplaatst, zullen kunnen zien. En dit verzoek, door ons aan den portier gedaan, zal door hem ter behoorlijke plaatse gebracht worden. Na eenige minuten wachters komt hij terug met de teleurstellende tijding; niets, noch het geheel, noch een deel is voor ons toegankelijk. Gedurende onzen tocht was het steeds: „dit is naar Assen gezonden, dat is in het provinciaal museum geplaatst, het potje is door den burgemeester naar den commissaris des konings gezonden;” nu wij voor de poorten van den tempel der oudheid gekomen zijn, vinden wij deze voor ons gesloten.

Wij beproeven onze teleurstelling te vergeten in het Sterrebosch, wij dwalen door de diepgegarde en langs het kanaal. Wij bezien de pleinen en de straten, doch al te sterk is de tegenstelling; gisteren natuur en heden de kunst, van morgen de oudheid en dezen middag de negentiende eeuw; om 12 uur de Ballerkoele, om 4 uur het gesloten museum. Neen, wij zoeken een hoekje in den spoorwag op en gaan huiswaarts.

Niet ver buiten Assen zien wij weder niets dan heide, rechts of links is geen oneffenheid in de vlakke te bespeuren en onze gedachten dwalen weder af en gaan in tegenovergestelde richting den tocht nog eens maken. Links verbeelden wij Rolde, Gieten en Gasselte in de verte te zien. Wij roepen bij het dalen der zon der heidegeesten een vaarwel toe. Borger met zijne hunnebedden, Emmen met zijn grafkelder en Sleen met de Papelooze kerk glijden ons voorbij en steeds rolt de snelrein voort en passeert in rusteloze vaart zoovele plekjes, die ons doen denken aan twee of drie dagen terug. Voorbij Beilen bevinden wij ons eensklaps te midden van water. Een uitgestrekte veenplas, het zwarte meer geeft ons iets in Drente door ons niet verwacht, te zien, maar het duurt niet lang; voort gaat het zonder ophouden, juist nu wij weder zoo gaarne zouden toeven. Te midden van onze droomerijen worden wij echter geheel in het tegenwoordige geplaatst door een hevig schudden, veroorzaakt door het remmen van den trein voor het station Hoogeveen. En hoewel wij nog verder gaan, mogen wij van u niet meer vergen. Wij zijn van dit station ons uitstapje begonnen, wij willen ook hier scheiden. Scheiden in de hoop nog eens het genot te mogen smaken hier rond te dwalen en ook weder van uw gezelschap te genieten, nog eens te droomen van lang vervlogen tijden in dit hoekje van Oud-Nederland.

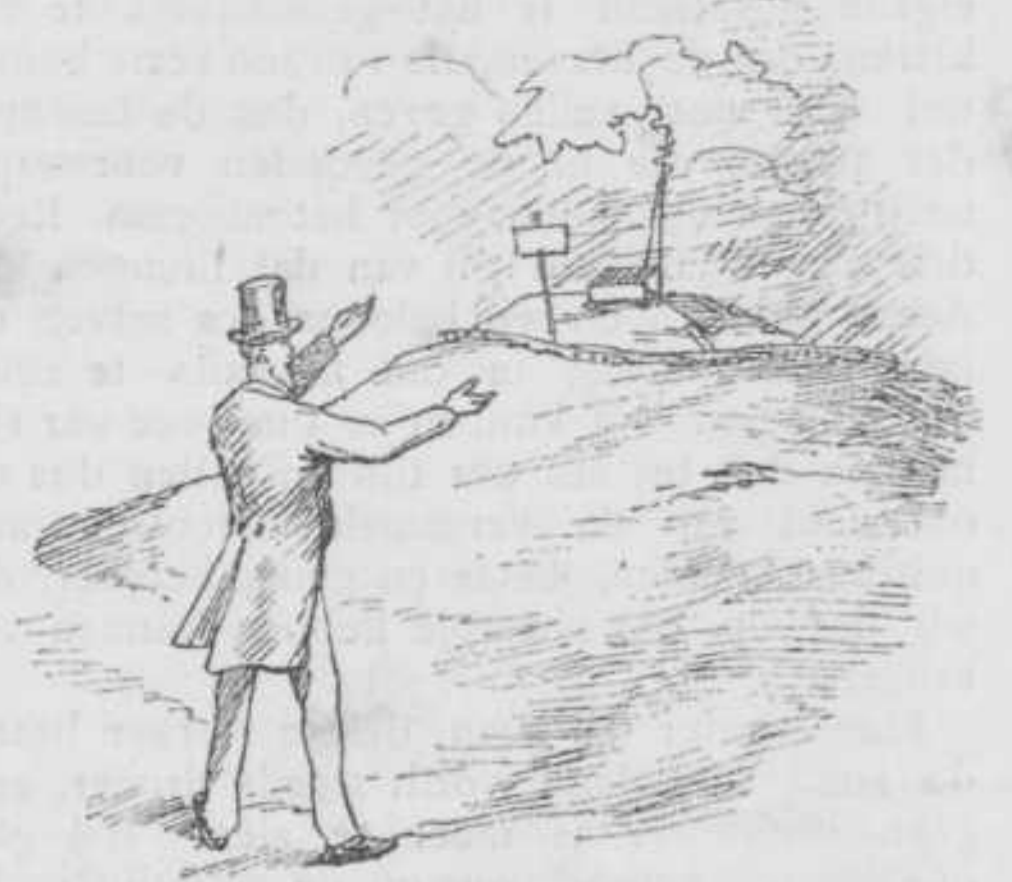
De bliksemjacht en voordeelen daaraan verbonden.

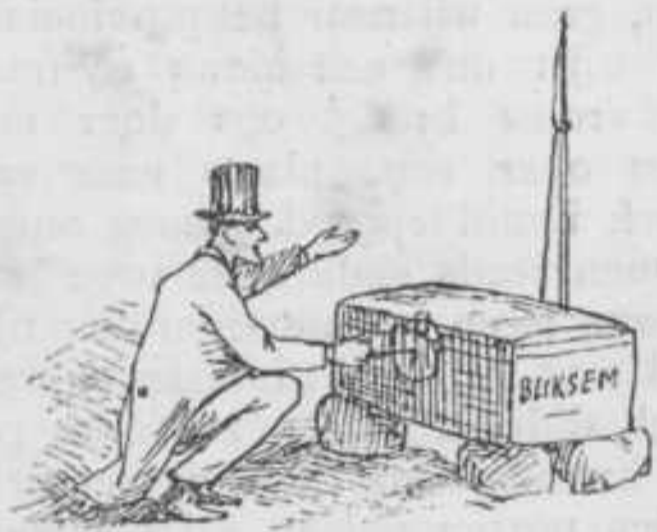
1. Op jacht.

2. Toebereidselen.

3. Gevangen!

4. In verzekerde bewaring.

5. Met den buit huiswaarts.

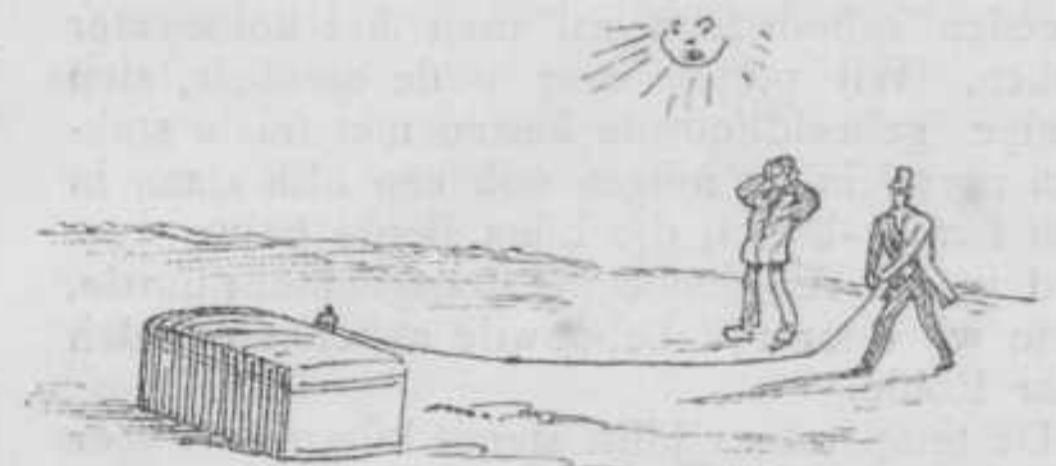
6. Bergplaats van bliksems.

7. Verzoekschrift om een bliksem tot regen.

8. Aanstands tot hulp bereid.

9. Opgepast! daar komt hij.

10. Hoera! het regent al.

11. Dankbaarheid der landlieden.

12. Heer Donnerwetter, de bliksemkoopman op de beurs.